

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 3 lipca 2015 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. stwierdził, na podstawie art. 83 ust. 1 pkt 1, art.68 ust.1 pkt 1 lit a ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2009 r. nr 205, poz. 1585, z późn. zm.), że A. T. jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą nie podlega obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym, tj. emerytalnemu, rentowym, wypadkowemu oraz dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu od dnia 16 lutego 2015 r. W uzasadnieniu organ rentowy wskazał, że wnioskodawczyni faktycznie nie rozpoczęła prowadzenia działalności, a uzyskanie wpisu do Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej w krótkim okresie przed złożeniem wniosku o zasiłek macierzyński miało na celu jedynie uzyskanie tytułu do ubezpieczeń społecznych oraz skorzystanie ze świadczeń z ubezpieczenia społecznego w związku z macierzyństwem. (decyzja k. 19-23 akt ZUS)

W dniu 9 lipca 2015 r. A. T. złożyła odwołanie od powyższej decyzji, wnosząc o jej zmianę i przyznanie prawa do zasiłku macierzyńskiego z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej. Na uzasadnienie swego stanowiska podniosła, że w spornym okresie prowadziła działalność gospodarczą, na co dowodem są wystawiane faktury zakupowe i sprzedażowe oraz wiadomości mailowe – korespondencja z klientami. (odwołanie k. 2)

Odpowiadając na odwołanie pismem z dnia 3 sierpnia 2015 r. organ rentowy wniósł o jego oddalenie, podtrzymując argumentację zawartą w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji. (odpowiedź na odwołanie k. 3-4)

Na rozprawie w dniu 17 maja 2016 r. pełnomocnik ZUS wniósł o zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych (oświadczenie pełnomocnika ZUS e-protokół z dnia 17 maja 2016 r. 00:01:19).

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

A. T. była zgłoszona jako osoba prowadząca działalność do ewidencji w okresie od 5 lipca 2011 r. do 31 grudnia 2014 r., z zawieszeniem wykonywania tej działalności w okresie od 3 stycznia 2013 r. do 30 grudnia 2013 r. Jako przedmiot działalności wskazano „działalność usługową związaną z przygotowaniem do druku”. (odpis (...) k 1-3 akt ZUS)

Zgłoszenia prowadzenia tej samej działalności dokonała ponownie w dniu 16 lutego 2015 r., wskazując pełnomocnika – J. M.. (odpis (...) k 5 akt ZUS)

Wnioskodawczyni zgłosiła się, jako osoba prowadząca działalność gospodarczą, do ubezpieczeń społecznych i ubezpieczenia zdrowotnego w okresie od dnia 16 lutego 2015 r. do dnia 17 marca 2015 r. Za miesiąc luty 2015 r. odprowadziła składki na ubezpieczenia społeczne od zadeklarowanej miesięcznej podstawy 1.102,86 złotych, za miesiąc marzec 2015 r. – od podstawy 1.302,64 złotych. (niesporne)

W dniu 18 marca 2015 roku wnioskodawczyni urodziła dziecko. (niesporne)

W związku z roszczeniem A. T. o wypłatę zasiłku macierzyńskiego Zakład Ubezpieczeń Społecznych – I Oddział w Ł. pismem z dnia 12 maja 2015 r. wezwał wnioskodawczynię do złożenia – pod rygorem wydania decyzji bez dodatkowych dowodów - dokumentów potwierdzających wykonywanie przez nią pozarolniczej działalności gospodarczej oraz osiągniętych przychodów od dnia 16 lutego 2015 r. oraz wyjaśnień co było przedmiotem prowadzonej działalności, do złożenia dokumentów potwierdzających faktyczne prowadzenie działalności (ewidencji przychodów i rozchodów za 2015 r., faktur, umów, rachunków), do wskazania wysokości osiągniętych dochodów oraz osób mogących poświadczyć prowadzenie tej działalności. (pismo k 10 akt ZUS)

Wobec niezajęcia przez A. T. żadnego stanowiska organ rentowy zawiadomił ją pismem z dnia 10 czerwca 2015 r. o zakończeniu postępowania administracyjnego w zakresie zgłoszenia wnioskodawczyni do ubezpieczeń społecznych od dnia 16 lutego 2015 r. z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności. (pismo k 15 akt ZUS)

W prowadzonej ewidencji przychodów z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej wnioskodawczyni wykazała następujące przychody:

- w marcu 2015 r. – 16.883,16 złotych.

- w kwietniu 2015 r. – 91.705,65 złotych,

- w maju 2015 r. – 7.860 złotych.

(ewidencja przychodów k. 30, k 81-82, k 92 dokumentacji złożonej przez wnioskodawczynię)

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie wnioskodawczyni jest niezasadne.

Zgodnie z art. 6 ust. 1 pkt. 5 i art. 12 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych z dnia 13 października 1998 r. (Dz. U. z 2009 r. nr 205, poz. 1585, z późn. zm.) osoby fizyczne prowadzące pozarolniczą działalność na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej podlegają obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu.

Z mocy art. 11 ust. 2 ubezpieczeniu chorobowemu osoby prowadzące pozarolniczą działalność podlegają dobrowolnie na swój wniosek.

Okres podlegania obowiązkowym ubezpieczeniom określa przepis art. 13 pkt. 4 zgodnie z którym osoby prowadzące pozarolniczą działalność obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu podlegają w okresie od dnia rozpoczęcia wykonywania działalności do dnia zaprzestania wykonywania tej działalności, z wyłączeniem okresu, na który wykonywanie działalności zostało zawieszona na podstawie przepisów o swobodzie działalności gospodarczej.

Na podstawie zaś art. 66 ust. 1 pkt. 1c ustawy o świadczeniach z opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych z dnia 27 sierpnia 2004 r. (t. j. Dz. U. z 2015 r., poz. 581). osoby spełniające warunki do objęcia ubezpieczeniami społecznymi, które są osobami prowadzącymi działalność pozarolniczą, podlegają obowiązkowi ubezpieczenia zdrowotnego.

Stosownie do art. 18 ust. 8 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe osób prowadzących pozarolniczą działalność stanowi zadeklarowana kwota, nie niższa jednak niż 60 % prognozowanego przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego przyjętego do ustalenia kwoty ograniczenia rocznej podstawy wymiaru składek, ogłoszonego w trybie art. 19 ust. 10 na dany rok kalendarzowy. Składka w nowej wysokości obowiązuje od dnia 1 stycznia do dnia 31 grudnia danego roku.

Z mocy art. 18a ust. 1 podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe ubezpieczonych, o których mowa w art. 8 ust. 6 pkt 1 (to jest osób prowadzących pozarolniczą działalność gospodarczą na podstawie przepisów o działalności gospodarczej lub innych przepisów szczególnych), w okresie pierwszych 24 miesięcy kalendarzowych od dnia rozpoczęcia wykonywania działalności gospodarczej stanowi zadeklarowana kwota, nie niższa jednak niż 30 % kwoty minimalnego wynagrodzenia.

W myśl ust. 2 pkt. 1 przepisy ust. 1 art. 18a nie mają zastosowania do osób, które prowadzą lub w okresie ostatnich 60 miesięcy kalendarzowych przed dniem rozpoczęcia wykonywania działalności gospodarczej prowadziły pozarolniczą działalność.

W rozpoznawanej sprawie spór dotyczył tego czy A. T. faktycznie z dniem 16 lutego 2015 r. rozpoczęła wykonywanie działalności gospodarczej, co skutkowało obowiązkiem podlegania ubezpieczeniom społecznym z tego tytułu.

Odnosząc się do powyższej spornej kwestii wskazać w pierwszej kolejności należy na definicję działalności gospodarczej zawartą w art. 2 ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej. Działalnością gospodarczą w rozumieniu tej ustawy jest zarobkowa działalność wytwórcza, budowlana, handlowa, usługowa oraz poszukiwanie, rozpoznawanie i wydobywanie kopalin ze złóż, a także działalność zawodowa, wykonywana w sposób zorganizowany i ciągły.

W orzecznictwie przyjmuje się, że cechami działalności gospodarczej są: 1) zawodowy (a więc stały) charakter, 2) związana z nią powtarzalność podejmowanych działań, 3) podporządkowanie zasadzie racjonalnego gospodarowania i 4) uczestnictwo w obrocie gospodarczym /por. uchwałę składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z 6 grudnia 1991 r., sygn. III CZP 117/91, opubl. OSNCP 1992 nr 5, poz. 65/. Podkreśla się także, iż dla uznania określonej przedmiotowo działalności za działalność gospodarczą konieczne jest łączne zaistnienie trzech jej cech funkcjonalnych: zarobkowości, zorganizowania i ciągłości. Brak którejkolwiek z nich oznacza, że dana działalność nie może być zakwalifikowana do kategorii działalności gospodarczej. Przesłanka wykonywania działalności gospodarczej w sposób ciągły nie jest rozumiana jako konieczność jej wykonywania bez przerwy, lecz jako zamiar powtarzalności określonych czynności w odróżnieniu od ich przypadkowości, sporadyczności lub okazjonalności. Przyjmuje się zatem, że działalność gospodarcza z założenia jest działalnością wykonywaną w sposób zorganizowany i nastawioną na nieokreślony z góry okres, a ponadto związana jest z nią konieczność ponoszenia przez przedsiębiorcę ryzyka gospodarczego. Nie uznaje się więc za działalność gospodarczą: działalności okresowej i sporadycznej /por. wyrok Sądu Najwyższego z 30 listopada 2005 r., sygn. I UK 95/05, opubl. Orzecznictwo Sądu Najwyższego Izba Administracyjna, Pracy i Ubezpieczeń Społecznych rok 2006, Nr 19-20, poz. 311, str. 863; postanowienie Sądu Najwyższego z 17 lipca 2003 r., sygn. II UK 111/03, opubl. Orzecznictwo Sądu Najwyższego Izba Administracyjna, Pracy i Ubezpieczeń Społecznych rok 2003, Nr 17, poz. 1; wyrok NSA z dnia 19 marca 1991 r., (...) SA/Wa 898/90, (...) 1992, nr 3-4, poz. 58; wyrok NSA z dnia 17 września 1997 r., (...) SA/Wa (...), Pr. Gosp. 1998, nr 1, s. 32/.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego ugruntowany jest przy tym pogląd, że istnienie wpisu do ewidencji nie przesądza o faktycznym prowadzeniu działalności gospodarczej, jednakże prowadzi do domniemania prawnego, według którego osoba wpisana do ewidencji, która nie zgłosiła zawiadomienia o zaprzestaniu prowadzenia działalności gospodarczej, jest traktowana jako prowadząca taką działalność. Domniemanie to może być obalone w drodze przeprowadzenia przeciwdowodu, który obciąża stronę twierdzącą o faktach przeciwnych twierdzeniom wynikającym z domniemania. Do sfery ustaleń faktycznych należy czy działalność gospodarcza rzeczywiście jest wykonywana, czy też zaprzestano jej prowadzenia lub w ogóle nie podjęto, co powoduje wyłączenie z obowiązku ubezpieczenia. Obowiązek ubezpieczenia osoby prowadzącej pozarolniczą działalność - w tym działalność gospodarczą - wynika bowiem z faktycznego prowadzenia tej działalności /por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 19 marca 2007 r. sygn. III UK 133/06, opubl. Orzecznictwo Sądu Najwyższego Izba Administracyjna, Pracy i Ubezpieczeń Społecznych rok 2008, Nr 7-8, poz. 114, str. 332; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22 lutego 2010 r., sygn. I UK 240/09, LEX nr 585723; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 19 lutego 2010 r. sygn. II UK 186/09, sygn. LEX nr 590235; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 11 lutego 2010 r. sygn. I UK 221/09, LEX nr 585715/.

W ocenie Sądu Okręgowego, w świetle poczynionych ustaleń faktycznych, zgłoszenie się wnioskodawczyni do ubezpieczeń społecznych z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej zostało dokonane jedynie celem umożliwienia skorzystania ze świadczeń z ubezpieczenia społecznego przysługujących w związku z ciążą.

Z ustaleń wynika, że wnioskodawczyni do obowiązkowych ubezpieczeń i dobrowolnego ubezpieczenia chorobowego z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej zgłoszenia dokonała od dnia 16 lutego 2015 r. będąc w zaawansowanej ciąży (miesiąc przed porodem) i nie mając wcześniej żadnego tytułu do ubezpieczeń społecznych.

W ocenie sądu, wnioskodawczyni nie wykazała faktycznego prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej.

W uznaniu Sądu podjęte przez wnioskodawczynię czynności legalizujące prowadzenie przez nią działalności gospodarczej od 16 lutego 2015 r. i zgłoszenie do ubezpieczeń społecznych z tego tytułu również zostały dokonane jedynie w celu umożliwienia skorzystania z zasiłku macierzyńskiego, do których nie miałyby prawa bez podlegania

ubezpieczeniu chorobowemu przez określony czas. Do takiego wniosku prowadzi fakt, że prowadzenie działalności wnioskodawczyni zgłosiła na bardzo krótko przed planowanym terminem porodu (dziecko urodziła w dniu 18 marca 2015 r.), a przed zgłoszeniem do ubezpieczeń społecznych jako osoba prowadząca działalność wnioskodawczyni nie miała żadnego tytułu do ubezpieczenia chorobowego.

Ze złożonych przez wnioskodawczynię w toku postępowania dokumentów – sporadycznej korespondencji e-mail z okresu od 16 lutego 2015 roku do 17 marca 2015 roku oraz z zestawienia przychodów i rozchodów nie wynika kto faktycznie zajmował się prowadzeniem tej działalności zarejestrowanej przez wnioskodawczynię, zwłaszcza w świetle faktu ustanowienia przez skarżącą we wskazanym okresie pełnomocnika.

A. T. nie wykazała w toku postępowania tego faktu, mimo zobowiązania do przedstawienia wszelkich dowodów na okoliczności mogące wywołać wobec niej skutki prawne. Nie złożyła też, mimo dwukrotnego wezwania, żądanych przez Sąd dokumentu – karty ciąży ani nie przedstawiła wykazu placówek medycznych, pod których opieką pozostawała w okresie ciąży. Uniemożliwiła więc w ten sposób zbadanie przez Sąd faktycznego stanu zdrowia w spornym okresie i ustalenia czy faktycznie działalność gospodarcza mogła być przez nią w tym czasie wykonywana.

W toku procesu, wnioskodawczyni nie podniosła nadto żadnych argumentów pozwalających na zakwestionowanie stanowiska organu rentowego, prawidłowo powiadomiona o terminie rozprawy, nie stawiała się na nią ani razu. Tym samym nie wykazała okoliczności uzasadniających przyjęcie, że działalność gospodarczą prowadziła, pomimo udzielanych przez Sąd pouczeń co do możliwości zgłaszania wniosków dowodowych.

Zgodnie natomiast z dyspozycją art. 6 kc to na odwołującej się spoczywał ciężar dowodowy w przedmiotowej sprawie, zatem to ona powinna udowodnić okoliczności z których wywodzi skutki prawne. Samo zaś twierdzenie strony nie jest dowodem, a twierdzenie dotyczące istotnej dla rozstrzygnięcia sprawy okoliczności (art. 227 k.p.c.) powinno być udowodnione przez stronę to twierdzenie zgłaszającą (art. 232 k.p.c.).

Przedstawione okoliczności przemawiają za uznaniem, że wnioskodawczyni, ze względu na spodziewaną niezdolność do pracy i związane z tym prawo do świadczeń, była zainteresowana objęciem jej tytułem do ubezpieczeń społecznych. Wnioskodawczyni chodziło jedynie o uzyskanie świadczeń z ubezpieczenia społecznego z tytułu porodu i temu celowi podporządkowała skonstruowanie określonej sytuacji prawnej, a zgłoszenie prowadzenia działalności gospodarczej, której faktycznie nie prowadziła, miało być narzędziem do realizacji tego celu. Nieprowadzenie działalności gospodarczej wyłącza obowiązek podlegania ubezpieczeniom społecznym z tego tytułu.

Zachowanie wnioskodawczyni jako zmierzające do obejścia prawa i sprzeczne z zasadami współżycia społecznego w rozumieniu art. 58 § 1 i 2 kpc. nie podlega ochronie i skutkuje nieważnością dokonanych czynności prawnych w postaci zgłoszenia do ubezpieczeń społecznych i ubezpieczenia chorobowego.

W świetle powyższych rozważań nie ulega wątpliwości, iż zaskarżona decyzja Zakładu Ubezpieczeń Społecznych odpowiada prawu. W tym stanie rzeczy Sąd Okręgowy, na podstawie art. 477¹⁴ § 1 kpc, odwołanie wnioskodawczyni oddalił.

Stosownie do wyników postępowania na podstawie art. 98 kpc Sąd obciążył wnioskodawczynię obowiązkiem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego poniesionych przez organ rentowy. Wysokość wynagrodzenia pełnomocnika ustalona została na podstawie § 11 ust. 2 w zw. z § 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu z dnia 28 września 2002 r. (Dz. U. 2013 r., poz. 490) na kwotę 180 złotych.